

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

Východiská stratégie – aktuálny skutkový stav organizácie k 30.6.2022

Denník inovácií v Knižnici pre mládež mesta Košice je niečo, čo sme dokázali.

Naša knihovnícka práca a naše výsledky sú viazané na priamy kontakt s verejnosťou, na čitateľov. Knižnica pre mládež mesta Košice (ďalej KMK) poskytuje rozmanité knižnično-informačné služby, ktorých kľúčovými úlohami sú: vytvárať a upevňovať čitateľské návyky detí už od skorého veku, podporovať sebazvedávanie, podnecovať predstavivosť a tvorivosť u detí a mládeže a samozrejme poskytovať množstvo príležitostí pre tvorivý rozvoj čitateľov. Postupne sa štatistické ukazovatele lepšia, ale ešte nedosahujú tie, s ktorými by sme radi sa prezentovali.

V roku 2022 (k 30.6.2022) – získané granty a dotácie – spolu: 43.550,- €

Štatistické ukazovatele k 30.6.2022:

- Počet čitateľov spolu: 6 105
- Čitatelia do 15 rokov: 5 042
- Počet návštevníkov služieb: 77 185
- Počet výpožičiek celkom: 120 946
- Podujatia: 1 370
- Počet návštevníkov podujatí: 27 836 (z toho bolo 1 online podujatie – 19 virtuálnych návštevníkov)
- Počet návštevníkov knižnice spolu (služby + podujatia): 105 021

Hľadať východiská je potrebné v stanovovaní nových úloh prepojených s dobrovoľníctvom, nových projektov zameraných na ďalšie formy knižnično-informačných služieb, na zmodernizovanie a úplné obnovovanie infraštruktúry interiérového vybavenia knižníc, začlenenie environmentálnej politiky do vnútropodnikového prostredia a pod. Uzatvorili sme zmluvy o dobrovoľníctve s ambasádorkami knižnice, ktorí vypomáhajú počas víkendov v LitParku.

Ambasádorky knižnice – pripravili workshop Bezpečnosť na internete a sociálnych sieťach; príspevok do Bulletinu Slovenskej asociácie knižníc; rozhovor pre reláciu Knihomil – TV TelKE; dobrovoľnícka činnosť v pobočke LitPark; písanie recenzií do e-časopisu Svet z kníh; workshop Kritické myslenie; SWAP kníh; cyklus kurzov Kreatívny REfresh; podcasty Book Talks.

Identifikácia a analýza rizík a potrieb podniku - SWOT analýza

Silné stránky (Strengths)

- Moderné priestory pobočky LitPark v Kulturparku a priestory pobočky Nezábudka určené prevažne pre znevýhodnené skupiny čitateľov a pribudla aj pobočka Merkúr

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- Prevádzkový čas: pobočka LitPark otvorená 7 dní v týždni – víkend určený prevažne pre rodičov s deťmi – počas pandemických opatrení a núdzového stavu víkendy zatvorené
- Jedinečné a originálne aktivity a podujatia
- Výborná spolupráca s pedagógmi v materských a základných školách, s osobnosťami kultúrneho a literárneho sveta, s inštitúciami rôzneho zamerania v SR a zahraničí
- Pravidelná propagácia v médiách
- Služby a aktivity
- Kvalitný knižný fond – neustále obnovovaný a dopĺňaný
- Presah aktivít mimo pobočiek knižnice
- Získavanie mimorozpočtových zdrojov
- Dobré meno v knihovníckom svete a vysoký potenciál pre tvorbu partnerstiev
- Prezentovanie knižničných aktivít navonok – semináre, konferencie, uverejňovanie príspevkov v printových a elektronických knižničných médiách (BSAK, ItLib)
- Prezentácia zamestnancov na webinároch celoslovenských
- Zasielanie nových knižných titulov mailom – newsletter, podcasty, časopis Svet (z) kníh
- Pravidelné zásobovanie knihobúdok – ZOO, Ťahanovce, herne v nemocnici detskej; participácia na projekte Knihobúdky s Class Slovakia
- Podpora zo strany vydavateľstiev – knižné dary do súťaží a projekty

Slabé stránky (Weaknesses)

- Zastarané a nemoderné zariadenie na školských pobočkách: nábytok, regály a iné
- Skladové priestory nevyhovujúce – na Humenskej – nutná výmena okien a mreží, nutné maľovanie a omietky a zníženie stropu – pozitívum: schválené kapitálový transfer na r. 2022 – na projektovú dokumentáciu rekonštrukcie budovy na Humenskej 9
- Veľkosťou nepostačujúci priestor mimoškolskej pobočky na Mieri
- Nedostatočná vizuálna identita – absencia propagačných materiálov – plní sa podľa financií
- RFID kódy – hlavne pre pobočku LitPark – pre bezpečnosť knižného fondu

Príležitosti (Opportunities)

- Zavádzanie nových, zaujímavých a inovatívnych foriem podpory čitateľskej gramotnosti v spolupráci s pedagógmi
- Svojimi aktivitami a podujatiami podporovať rozvoj kritického myslenia, schopnosť pracovať s množstvom informácií
- Spolupracovať s inými inštitúciami v rámci mesta a aj mimo hraníc SR
- Podporné programy a grantové ponuky – rozšíriť aj do iných nadácií a Erasmus +
- Naďalej spolupracovať s inými slovenskými a zahraničnými inštitúciami cez implementovanie nových metód a foriem spolupráce
- Zavádzať nové technológie oslovujúce mladú generáciu – youtube – vlogy o činnosti knižnice, blogy čitateľov o knihách, ... zaviedli sme ku koncu roka Podcast Book Talks
- Vzdelávanie zamestnancov – odborne, IKT
- Ponúknuť praxe pre školy – na prácu s deťmi – učiteľstvo 1. stupňa
- Inšpirovať sa aktivitami a priestormi knižníc celého sveta
- Príprava propagačného materiálu o všetkých knižniciach na území Košíc
- Darovanie čitateľského preukazu do knižnice – preukaz novorodenca; mestská karta aj ako čitateľský preukaz = zdarma zápisné do knižnice pre deti do 15 rokov
- Marketingové videá – prilákajú do knižnice + vlogy a blogy
- Nová vizuálna identita

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- Skvalitnenie priestorov – vytvorenie co-workingových priestorov pre deti a mládež

Hrozby (Threats)

- Nízke platy pre absolventov VŠ
- Nedostatok financií na obnovu interiérov knižníc
- Nepriaznivé zmeny v demografickom vývoji – na počet čitateľov
- Narastajúci tlak konkurenčného prostredia (materské centrá a pod.)
- Externé faktory ekonomického charakteru: zmena cien nájomného, energií, nepridelenie grantov a pod.

Vízia

Marketingové úsilie v roku 2022 sa sústreďovalo na online prostredie, konkrétne na webové stránky, sociálne médiá a rôzne iné formy marketingovej komunikácie. Digitálny marketing skrýva v sebe veľký inovačný potenciál, a to vďaka efektívnej a rýchlej forme komunikácie s používateľom knižnice. Nie je možné, aby knižnica prehliadala nové marketingové trendy prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, ktoré sú prepojené s online prostredím. Musíme sa naučiť pracovať s prognózami vývoja odboru knihovníctva a sledovať trendy nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Stratégiu knižnice nepostavíme bez pochopenia budúcnosti a bez umenia rýchle reagovať na zmeny, ktoré nám budúcnosť prináša.

Kvalitnejšie služby, lepší servis, starostlivosť o používateľov knižnice, nové nápady, ponúka stále niečo nového, kreativita a flexibilita sú základom úspechu knižnice. Knižničný marketing je efektívny vzťah medzi knižnicou, jej používateľmi a verejnosťou a na to nemôžeme zabúdať. Možnosť reštartu a redizajnu knižnice je samozrejme potrebná.

Atribútom knižnično-informačných služieb musí byť pridaná hodnota v podobe kvality a dostupnosti. Je orientačným bodom na získavanie relevantných informácií. Zastrešovaním zdrojov a inovovaných služieb bude KMK vnímaná ako dôležitá verejná služba používateľmi KMK a na druhej strane zriaďovateľom. Personál musí reagovať flexibilne na potreby čitateľov a dopĺňať si v dostatočnej a požadovanej miere vedomosti a zručnosti a vybavenie knižnice.

Strategické oblasti a ciele k 30.06.2022

Pre naplnenie strategickej vízie rozvoja KMK sú prioritné tieto strategické oblasti a ciele:

1. Riadenie a rozvoj ľudských zdrojov a marketingová komunikácia

Cieľ: *Personál* je najdôležitejším prvkom. Je nevyhnutné udržiavať dobre vyškolený a motivovaný personál. Odborné a iné *vzdelávanie* je nevyhnutné pre poskytovanie primeraných a kvalitných služieb. Okrem interných školení je potrebné sa zúčastňovať na kurzoch a konferenciách na zvyšovanie pracovnej spôsobilosti. Zamestnanci KMK musia disponovať širokou škálou zručností a vlastností, ku ktorým patrí schopnosť komunikovať s ľuďmi, sociálne cítenie, schopnosť porozumieť potrebám používateľov, schopnosť pracovať v tíme, znalosť knižničného fondu, znalosť informačných technológií a mnoho ďalších.

Marketingová komunikácia má dôležitú úlohu. Najväčšie *sociálne siete* dneška sú FB, IG a Youtube, kde každá má svoje špecifiká a svoju funkciu. Využiť funkcionality sietí.

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

Opatrenia: Podporovať systém celoživotného vzdelávania knihovníkov. Vzdelávať zamestnancov v oblasti informačnej a digitálnej gramotnosti. Vytvárať priestor na **rozširovanie partnerstiev** medzi knižnicami, školami, OZ a zariadeniami ako súčasť celoživotného vzdelávania a vzájomne si podporovať aktivity. Vytvoriť podmienky na zapájanie **dobrovoľníkov** do činnosti knižnice.

Sociálne siete sú skupinou internetových služieb, umožňujúce prepojenie ľudí, firiem a spoločných aktivít. Použitie profilu KMK na sociálnych sieťach ako jeden z PR kanálov môžeme chápať ako formu pozitívneho brandingu a spôsob propagácie. Vyriešená aspoň dočasne **absencia printových propagačných materiálov** – rozdávané na akciách knižnice, pri vítaní bábätiok, na festivaloch a pod.

Osobné ciele pre r. 2022 v strategickej oblasti č. 1:

- členka Poradnej skupiny pre metodiku založenej pri Knižničnom inštitúte Slovenskej národnej knižnice - splnené
- aktívna účasť na navrhovaní a vytváraní koncepcie pre celoživotné vzdelávanie knihovníkov v SR - splnené
- aktívna účasť pri aktualizácii Metodického pokynu MK SR k určeniu štandardov pre verejné knižnice SR - splnené
- nastaviť program vzdelávania pre pracovníkov KMK – splnené – v r. 2021: všetci zamestnanci KMK absolvovali 1668 hodín vzdelávania – 1 zamestnanec á 47 hodín; plní sa aj v r. 2022
- citylighty, príspevky v periodikách slovenských a výstupy v TV a rádiu – na zviditeľnenie funkcionality knižnice – splnené
- zviditeľnenie mesta Košice cez aktivity knižnice – splnené
- webová stránka a ročné obdobia – farebné ladenie v tónoch ročného obdobia – vizuálna a grafická zmena. Paletu farieb si stanovujeme charakteristicky podľa ročného obdobia – splnené
- newsletter – 2x mesačne rozposielaný po vyplnení prihlasovacieho formulára – za rok 2022 – 14 odoslaných e-mailov
- e-časopis – Svet (z) kníh – vlastný knižničný časopis; grafické a obsahové zameranie láka k čítaniu; redakčnú radu tvoria zamestnanci knižnice; časopis má 14 rubrik, napr.: Naša-vaša knižnica, Reportáž a Fotoreportáž, Listovanie, Diagnóza čitateľ a ďalšie – splnené; v r. 2022 2 elektronických vydaní a 2 tlačaná verzia časopisu.
- podcast – Book Talks – dve epizódy
- on-line prieskum spokojnosti – časový priestor na vyplnenie 3 mesiace – vyhodnotíme v septembri 2021 – čitateľom zaslaný link s online dotazníkom – splnené
- členka správnej rady Slovenskej asociácie knižníc SR – zvolená na VZ SAK v 6/2022
- predseda sekcie verejných knižníc SR pri Slovenskej asociácii knižníc
- členka redakčnej rady Bulletinu Slovenskej asociácie knižníc

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

2. Budovanie, rozvoj a ochrana knižničného fondu, technologické a priestorové vybavenie

Cieľ: Budovať, systematicky zabezpečiť a sprístupňovať *knižničný fond* pre potreby vzdelávania, na podporu osobného rozvoja a trávenia voľného času. Kvalitne a kvantitatívne prehodnocovať každé zakúpenie vybraného titulu. *Interiérové vybavenie* a celková vizualizácia je prvotný dojem čitateľa.

Opatrenia: Štandardizácia spracovania dokumentov v RDA pravidlách a presadzovať nástroje kooperatívnej katalogizácie a budovania autorít a súborných katalógov. Koncepčné budovanie fondu zamerať na špecializáciu knižnice, t. j. na detskú a mládežnícku literatúru, cudzojazyčnú a odbornú literatúru. Zapájať sa naďalej do *grantovej schémy* na obnovenie knižničného fondu z prostriedkov Fondu na podporu umenia, kde je potrebné vyzdvihovať propagovanie kvalitných kníh a ako dôležitý ukazovateľ uvádzať veľký počet čitateľov KMK. Zároveň žiadať mestské časti, v ktorých sú umiestnené pobočky knižnice o finančný príspevok na kúpu knižničného fondu.

Osobné ciele pre r. 2022 v strategickej oblasti č. 2:

- oslovenie vydavateľstiev na poskytnutie knižných darov – na potreby ocenení čitateľov pri súťažiach a darov do knižného fondu - splnené
- spolupráca s vydavateľstvom Martinus na ďalšom ročníku nášho katalógu Najlepšie detské knihy roka 2022 – v r. 2022 – plán - náklad 500.000 ks – financované Martinusom - splnené
- zavedenie wifi pre čitateľov na mimoškolských pobočkách knižnice – splnené
- v januári 2022 otvorenie zmodernizovaných pobočiek na ZŠ Janigovej a ZŠ Krosnianskej 4

3. Rozvoj, optimalizácia a rozširovanie knižnično-informačných služieb a podpora informačnej a čitateľskej gramotnosti

Cieľ: *Hybridné služby a komfort* používateľov musia zohľadňovať nové trendy. Poslaním knižnice je myslieť v službách na všetky vekové kategórie, nevynímajúc mládež. V neposlednom rade máme špecifickú skupinu používateľov – ŤZP a sociálne handicapovaných. *Implementácia a podpora virtuálnej komunikácie* s používateľmi. **Opatrenia:** Rozvoj online služieb – stále je tu priestor na rozšírenie, ako napr. zavedenie platby kartou, prevodom na účet, príprava *školení pre učiteľov a knihovníkov*. Všetky formy postihnúť u čitateľov KMK musíme zohľadňovať a pripravovať pre nich na mieru ušité podujatia a aktivity. Najväčším typom čitateľov sú zrakovo postihnuté detičky, autistické a inak handicapované deti a samozrejme aj dospelí. Inovovať *knižničný systém* o ďalšie produkty, ako *čitateľské blogy*. Zaviesť *mobilitné knižnice* na mestské kúpaliská, železničnú alebo autobusovú stanicu.

Cieľom je podpora a propagovanie čítania, čím prispejeme k rozvoju čitateľských návykov. Cílené aktivity a podujatia zvyšujú záujem o literatúru a samotné čítanie. Kvalitnou prípravou podujatí rozvíjame čitateľskú gramotnosť a vyzdvihujeme potrebu čítania v rodine a podporujeme projekty s komunitným rozsahom.

Osobné ciele pre r. 2022 v strategickej oblasti č. 3:

- vzdelávanie učiteľov a knihovníkov ako pracovať s deťmi, čo čítať a pod. – splnené
- zavedenie nových modulov do knižničného systému a stále budú pribúdať – splnené

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- rozšíriť pravidelné aktivity projektu Baby knižnica aj do priestorov pobočky určenej pre handicapované a inak postihnuté deti na Nezábudke – realizuje sa čítanie so psom – nová aktivita s veľikánskym úspechom
- zavedené knižné kútiky na letisku v Košiciach a na dvoch kúpaliskách – na Rumanovej a Červenej hviezde
- spolupráca s mestskými podnikmi: DPMK Košice – čítanie v električke počas MDD a pod.; Mestské lesy a Mestské zeleň – Záhrada piatich zmyslov; Psychosociálne centrum – pomoc sme poskytli vo forme knižných darov pre deti na Adlerovej; TEHO – spoločný projekt knižných kútikov na kúpaliskách; K13 – pomoc pri organizácii a technickom zabezpečení projektov;

ZÁVER

Knižnica plní v meste dôležitú funkciu. Je jedna z najdôležitejších inštitúcií z hľadiska prínosu k rozvoju kultúry, civilizácie a vzdelanosti. Okrem toho, že ponúka širokú škálu literatúry, periodík, stolových hier a ďalších médií, tiež sa snaží byť spájajúcou silou v spoločnosti, miestom, kde majú prístup všetci, ktorí sa chcú stretávať a plnohodnotne využívať svoj voľný čas. Aby bola knižnica schopná osloviť čitateľov, musí stále na sebe pracovať. Nadväzovať kontakty, spolupracovať s inštitúciami, viesť dialóg a zapájať samotných čitateľov do rozvoja knižnice.

Strategické oblasti a ciele pre r. 2022 - 2023

Pre naplnenie strategickej vízie rozvoja KMK sú prioritné strategické oblasti a ciele ako v roku 2021.

1. Riadenie a rozvoj ľudských zdrojov a marketingová komunikácia

- od r. 2022 – stávam sa členkou pracovnej skupiny MK SR pre tvorbu Národného programu na podporu čítania detí a mládeže – cieľom pracovnej skupiny je vytvorenie národného programu a dotačného mechanizmu v rámci Fondu na podporu umenia.
- stávam sa od 6/2022 predsedníčkou verejných knižníc na Slovensku a členskou správnej rady Slovenskej asociácie knižníc
- vzdelávanie personálu – dodržiavanie stanoveného indikátora podľa Metodického pokynu MK SR č. MK-4315/2020-110/11107
- environmentálna politika v knižnici
- pokračovať v marketingovej stratégii a budovaní brandu
- dobrovoľnícke aktivity zo strany zamestnancov a širokej verejnosti a dobrovoľníctvo ambasádorov knižnice
- množstvo iných nových aktivít

2. Budovanie, rozvoj a ochrana knižničného fondu, technologické a priestorové vybavenie

- pokračovať v interiérovom vybavení pobočiek – aspoň 1 pobočku ročne interiérovým nanovo vybaviť

STRATÉGIA ROZVOJA KNIŽNICE PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Spracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA

- zamerať sa na modernizáciu v oblasti bezpečnosti a ochrany knižničného fondu
- uchádzať sa o granty a dotácie – zatiaľ na nákup KF schválených 16.000,- €
- rekonštrukcia pobočky na Humenskej ul. – podaný projekt IROP – Podpora udržateľnosti a odolnosti kultúrnych inštitúcií (obnova vnútorných priestorov) a kapitálový transfer na r. 2022 – na projektovú dokumentáciu rekonštrukcie budovy na Humenskej 9
- ďalšie

3. Rozvoj, optimalizácia a rozširovanie knižnično-informačných služieb a podpora informačnej a čitateľskej gramotnosti

- príprava a realizovanie nových podujatí a projektov na zvýšenie čitateľskej gramotnosti
- medzinárodná spolupráca a spolupráca s novými organizáciami
- aktívna spolupráca s knižničnými organizáciami ako je Spolok slovenských knihovníkov a knižníc, Slovenská asociácia knižníc, Slovenská národná knižnica a Knižničný inštitút
- množstvo iných a nových služieb a podporných projektov

V Košiciach, 7.7.2022

Vypracovala: PhDr. Kamila Prextová, MBA riaditeľka Knižnice pre mládež mesta Košice